

Gods beloften in het persoonlijk leven – deel 1

Geloof en belofte

Eerste leesavond

GODS BELOFTEN IN HET PERSOONLIJK LEVEN deel 1.

Boeken waaruit wij lezen:

- Gods beloften in het persoonlijk leven, ds. C. Harinck, inclusief citaten van oude, betrouwbare theologen.
- Eigenschappen van het zaligmakend geloof Hoofdstuk 14, ds. A. Comrie
- Institutie III, 2, 7, Calvijn

Woord vooraf.

De kennis van Gods beloften laat te wensen over. Er heerst ook veel verwarring over. Het wordt soms bijna verdacht gehouden om over de beloften van God te spreken. Dit heeft wel een achtergrond. Er is en wordt nog steeds lichtvaardig gesproken over Gods beloften. Velen hebben het alleen over Gods beloften, maar zwijgen over Gods eisen. Maar God spreekt met twee woorden tot ons. Hij komt tot ons met Zijn eis en Zijn belofte, of met de Wet en het Evangelie. Wij horen daarin wat Hij van ons eist en wat Hij ons belooft. De eis moet ons tot de belofte brengen. Ik hoop dat dit door middel van dit boek gebeuren mag. Wat doen we onszelf tekort door niet op Gods beloften te letten en daar niet werkzaam mee te zijn! Dit is dan ook het volgende dat ik door dit boek hoop te bevorderen, namelijk een biddend en gelovig gebruik maken van Gods beloften. Ik wens en hoop dat de vrucht van dit boek mag zijn, dat velen met David zullen zeggen: *Op Uw Woord heb ik gehoopt* (Ps. 119:74). Ds. C. Harinck.

Lees: **Woord vooraf**

Vraag 1: Dominee Harinck noemt twee dingen die hij door dit boek hoopt te bevorderen. Welke?

Lees: **Een belovend God**

Vraag 2: Hoe luidt de eerste belofte van genade voor de gevallen mens?

Vraag 3: Dit heil kwam tot Adam en Eva in de vorm van een genadige belofte. Was er bij hen iets wat Gods genade verdiende? (1 Johannes 4 : 10 en Rom. 6 : 23).

Vraag 4: God komt tot ons met Zijn eis en Zijn belofte, dit is, met de Wet en het Evangelie. Waarin zijn Gods eis en Zijn belofte van elkaar onderscheiden?

Vraag 5: Waarom noemen we Gods beloften vrije beloften?

Vraag 6: Wat is de diepe oorsprong van Gods beloften? Titus 3 : 4 + 5

Lees: **Verborgenen en geopenbaarde dingen**

Vraag 7: a .Hoe luidt het Evangelie dat in de vorm van een belofte tot ons komt in Joh. 3 : 16?

b. Hoe kan ik hopen op Gods beloften wanneer die ten diepste toch alleen vervuld worden in de uitverkorenen?

Vraag 8: 'Ik moet toch eerst weten tot de uitverkorenen te behoren, voordat ik van enige beloften van God gebruik kan en mag maken?' Wat schrijft Calvijn hierover in zijn **commentaar op Joh.6:40**?

Lees: **Een deur van hoop**

'O, alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja, komt, koopt zonder geld, en zonder prijs wijn en melk'(Jes. 55:1).
Bezit u geen geld om te kopen, God schenkt het zonder geld en zonder prijs.
'Die een iegelijk mildelijk geeft, en niet verwijt'(Jak. 1:5).

Vraag 9: Wat maakt Gods beloften toegankelijk voor de grootste van de zondaren?

Lees: **citaat van Comrie, HC blz. 324,325**

Vraag 10: Zouden de beloften van God toegankelijker zijn en dichter bij ons staan als de Bijbel ons leerde dat de beloften voortkomen uit een voorgezien geloof en goede werken?

Lees: **Verbannen uit Gods paradijs en citaat van Calvijn, Institutie, III.2.7**
(zie ook Bijlage 3)

Vraag 11: Voor Gods heiligheid moeten wij sidderen en voor de vertoornde God zal de mens wegvlugten. Waarom moet ons oog gericht zijn op de belofte van Zijn genade?

CHRISTUS EN DE BELOFTEN

Lees: **De beloften komen via Christus tot ons**

Vraag 12: Het is nu niet alleen goed en barmhartig van God om al Zijn beloften te houden, maar het is nu ook rechtvaardig die beloften na te komen. Waarom is het ook rechtvaardig van God om al Zijn beloften te houden?

Lees: **De beloften zijn door Christus verworven**

Vraag 13: In ieder verbond worden voorwaarden gesteld en beloften gedaan.

- a. Wat eiste God van Christus?
- b. Wat beloofde God aan Christus?
- c. Wat was het loon op Zijn arbeid en de vreugde die Jezus was voorgesteld?

Lees: **Christus en ons recht op de beloften van God**

Vraag 14: Aan wie behoren de beloften? Kan en mag iedereen zich de beloften toe-eigenen en daarop pleiten?

Lees: **Recht van gebruik en recht van bezit** en **Bijlage 2: Comrie**

Vraag 15: a. 'Er staan geen beloften voor onbekeerde mensen in de Bijbel'. Is dit zo?

b. Moet ik eerst weten een ware gelovige te zijn voordat ik hopen mag op Gods beloften?

Vraag 16: Rechtzinnige theologen, waaronder de Gebr. Erskine, ds. G.H. Kersten en ds. A. Comrie, spreken over een recht van **gebruik** en een recht van **bezit**.

Er is verschil tussen het recht om van Gods beloften gebruik te maken en het recht op het bezit van de beloofde genade. Probeer eens duidelijk te maken wat het verschil is. Lees ook Hand.2:39 en 41.

Vraag 17: Waarop is het recht gegrond om van Gods beloften gebruik te maken, door op grond van de belofte tot God te gaan en te bidden om de vervulling van de belofte? Spr.8:4, Jes.55:1, Ezech.36:37, Openb. 22:17.

Vraag 18: Is dit gegronde recht om tot Christus te komen alleen voor verootmoedigde en boetvaardige zondaren?

Lees: **De belofte van de vereniging met Christus**

Vraag 19: Bij wie begint de vereniging met Christus? Bij de mens of bij God? Efeze 2:1, 4 en 5.

Lees: **Christus is de vastheid van Gods beloften**

Vraag 20: Wat maakt Gods beloften zo waar en betrouwbaar?

Vraag 21: Sommigen zeggen: 'De opvatting dat Gods genadeverbond alleen met de uitverkorenen in Christus is opgericht belemmert de rijke prediking van het Evangelie'. Hebben zij gelijk?

Ieder die gelooft dat hij een zondaar is en zich daarvan bewust is, heeft grond om het pardon aan te nemen en op grond daarvan te vluchten tot die God Die het heeft laten afkondigen. En wie zo komt, zal geenszins uitgeworpen worden. Daarom, ieder kan zien welk recht hij op de beloften heeft. Wie er gebruik van wil maken, zal de vruchten ervan genieten. En hoewel daartegen in het bedrukte hart wel bedenkingen zullen ingebracht worden, ben ik ervan verzekerd dat de beloften zó'n inhoud hebben, dat ze al de bezwaren doen verdwijnen (A. Comrie).

Woord vooraf.

God heeft tot de mens gesproken en Zich daardoor aan de mens geopenbaard. Het feit dat de Heere, de grote Schepper van alle zienlijke en onzienlijke dingen, met Adam en Eva heeft gesproken voor de val, is al een nederbuiging van God tot de mens. Maar dat Hij na de val in zonde tot hen gesproken heeft van vergeving en herstel, is een onbevattelijke genade. Het zou toch recht geweest zijn als de Heere nooit meer iets van Zich had laten horen. God heeft na de zondeval een belofte van redding en herstel gesproken. De belofte van God was alles waar Adam en Eva op konden hopen en is alles waar wij op kunnen hopen. Een Evangelie zonder belofte is geen Evangelie.

Ik heb gemerkt dat de kennis van Gods beloften te wensen overlaat. Er heerst ook veel verwarring over. Het wordt soms bijna verdacht gehouden om over de beloften van God te spreken. Dit heeft wel een achtergrond. Er is en wordt nog steeds lichtvaardig gesproken over Gods beloften. Velen hebben het alleen over Gods beloften, maar zwijgen over Gods eisen. Maar God spreekt met twee woorden tot ons. Hij komt tot ons met Zijn eis en Zijn belofte, of met de Wet en het Evangelie. Wij horen daarin wat Hij van ons eist en wat Hij ons belooft. De eis moet ons tot de belofte brengen. Ik hoop dat dit door middel van dit boek gebeuren mag. Wat doen we onszelf tekort door niet op Gods beloften te letten en daar niet werkzaam mee te zijn! Dit is dan ook het volgende dat ik door dit boek hoop te bevorderen, namelijk een biddend en gelovig gebruik maken van Gods beloften. Ik wens en hoop dat de vrucht van dit boek mag zijn, dat velen met David zullen zeggen: *Op Uw Woord heb ik gehoopt* (Ps. 119:74).

Ds. C. Harinck.

EEN BELOVEND GOD

En Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar Zaad; Datzelve zal u de kop vermorzelen en gij zult Het de verzenen vermorzelen. (Genesis 3:15).

De bovenstaande woorden bevatten de eerste belofte van genade voor de gevallen mens. De eerste bekendmaking van het verlossingsplan en de eerste openbaring van het nieuwe verbond, het verbond der genade. Het is Gods antwoord op de zonde van de mens. Het was een openbaring van onverdiende genade. En die genade neemt in Genesis 3:15 de vorm aan van een belofte, waarin God Zich verbindt om de gevallen mens te redden door een Verlosser. Dit is kenmerkend voor Gods genadig handelen met de mens. Adam en Eva hadden Gods gunst diep verbeurd. Door hun ongehoorzaamheid en samenspannen met de duivel hadden zij alle recht en aanspraak op Gods goedheid verloren. Daardoor hadden zij de vloek van de overtreden wet over zichzelf en over hun nageslacht gebracht. Er was bij Adam en Eva niets wat Gods genade verdiende. Er was bij hen geen berouw, geen oprechte belijdenis en geen verlangen naar redding. Er was alleen vrees en een beschuldigen van elkaar. Ja, Adam durfde zelfs de schuld op God te werpen en zei: 'De vrouw, die Gij bij mij gegeven hebt, die heeft mij van die boom gegeven en ik heb gegeten'(Gen. 3:12). Maar de Heere heeft de mens niet losgelaten en aan zichzelf overgegeven. Er zou verlossing komen! Hij zou Zijn Zoon geven tot een Zaligmaker der wereld (Joh. 4:42).

Dit heil kwam tot Adam en Eva in de vorm van een genadige belofte. En onder welke conditie of voorwaarde kwam deze belofte tot de mens? Onder geen enkele voorwaarde. De eerste belofte was volstrekt genadig van aard. Er werd alleen gesproken over wat God zal doen en wil doen. De eerste belofte was een openbaring van Gods wil, liefde en welbehagen. Wat is een belofte? Beloften zijn getuigenissen van Gods liefde. Een belofte is een verbintenis om een zeker goed te schenken en een zeker kwaad af te wenden. Daarom moeten Gods beloften onderscheiden worden van Zijn geboden, verboden en bedreigingen. In Zijn geboden eist de Heere gehoorzaamheid. In Zijn verboden dreigt God met straf voor de overtreders. We ontmoeten daarin een dreigend God. In Zijn beloften ontmoeten we een belovend God. Hij belooft degenen die Hem liefhebben alles te schenken wat tot het leven en de eeuwige zaligheid nodig is. Ps. 84:12. Het is alles samengevat in de grote verbondsbelofte: *'Gij zult Mij tot een volk zijn, en Ik zal u tot een God zijn'*(Ezech. 36:28). Gods beloften zijn onfeilbaar en worden dan ook altijd vervuld. Maar hoe kan dan van het volk van Israël gezegd worden: *'En wij zien, dat zij niet hebben kunnen ingaan vanwege hun ongeloof'*? (Hebr. 3:19). Is dat

dan niet in strijd met Gods belofte? Het schijnt alsof Gods beloften door het ongeloof van de mensen in hun vervulling gehinderd worden. De Schrift leert ons inderdaad dat er een verband is tussen geloof en het verkrijgen van wat God in Zijn beloften heeft beloofd. Toch mag dit ons niet tot een verkeerd denken over Gods beloften brengen, alsof zij voor hun vervulling afhankelijk zijn van de mens. De Heere werkt alles wat tot de vervulling van de belofte nodig is. We zullen hier later nog uitvoeriger op ingaan. Zij beginnen daarom dikwijls met: *Ik zal*.

Gods beloften zijn vrije beloften, dat wil zeggen: onverdiende beloften. Zij zijn even vrij als de genade waarvan de beloften spreken vrij is, namelijk: *zonder prijs en zonder geld* (Jes. 55:1). Ze worden niet gedaan aan mensen die genade verdienen, maar aan mensen die genade nodig hebben. Gods beloften zijn beloften van vergeving voor schuldigen, reiniging voor onreinen, rust voor vermoeiden, eeuwig leven voor mensen die de eeuwige dood verdienen. Gods beloften spreken van onze nood. Zij leren ons dat onze wereld een gevallen wereld is. Gods genade en onbevattelijke liefde worden in de beloften tentoongesteld. De rechtzinnige theologen benadrukken dan ook allen dat de diepe oorsprong van alles wat God zondaren belooft, in God Zelf gezocht moet worden, namelijk in Zijn liefde en welbehagen. Zij konden niet uit een andere bron zijn voortgekomen. God was niet verplicht gevallen mensen te redden. Niet één mens heeft recht op een belofte van zegen. God heeft nochtans beloften aan mensen gedaan. Dit kan geen andere oorsprong hebben dan Gods vrije wil en welbehagen. Calvijn zegt dat de beloften van zaligheid getuigenissen van Gods liefde zijn:

Calvijn, Institutie, III.2.32: *Wanneer de Heere dus in Zijn beloften de mens oproept om de vruchten van Zijn goedheid niet alleen te ontvangen maar er ook over na te denken, verklaart Hij hem tegelijk Zijn liefde. En zo kan het niet anders of we komen er weer op terug dat elke belofte een getuigenis is van Gods liefde jegens ons.*

Comrie, Eigenschappen, blz. 377: *een belofte is de dadelijke bekendmaking van de wil Gods in Zijn beschreven Woord aangaande al datgene, wat de Heere naar Zijn vrijmachtig welbehagen besloten heeft Zijn kinderen uit loutere ontferming te schenken.*

Verborgen en geopenbaarde dingen

De beloften openbaren de eeuwige liefde waarmee God Zijn uitverkorenen heeft liefgehad. Zij zullen de beloofde zegeningen ontvangen. Wanneer Israël Christus verwerpt, schijnt het alsof Gods beloften niet vervuld worden. De apostel schrijft dan echter: 'Maar de uitverkorenen hebben het verkregen, en de anderen zijn verhard geworden'(Rom. 11:7). Er loopt dus een directe lijn vanuit Gods verkiezend welbehagen naar het verkrijgen van de beloofde genade.

Dit roept bij ons vragen op. Hoe kan ik hopen op Gods beloften wanneer die ten diepste toch alleen vervuld worden in de uitverkorenen? In onze beleving blokkeert dit de toegang tot de beloften van God. Het maakt die beloften, hoe dierbaar ze op zichzelf ook zijn, voor ons onbereikbaar. Ze zijn ten diepste toch bedoeld voor Gods uitverkorenen en worden toch alleen aan hen vervuld? Het maakt dat bij het lezen en horen verkondigen van Gods beloften er altijd een stem is, die zegt: 'Ja, maar, dat is voor Gods uitverkorenen. Ik moet toch eerst weten tot de uitverkorenen te behoren, voordat ik van enige belofte van God gebruik kan en mag maken?' Als gevolg daarvan laten wij Gods beloften ongebruikt liggen. Wat moeten we hierop antwoorden? Het zijn bekende, heel belangrijke woorden van Mozes, die we lezen in Deuteronomium 29:29: *'De verborgen dingen zijn voor de HEERE, onze God; maar de geopenbaarde zijn voor ons en onze kinderen tot in eeuwigheid om te doen al de woorden dezer wet'*. Wij kunnen niet in Gods verborgen raad lezen. Alleen uit de Schrift kunnen we weten Wie God is en wat wij van Hem mogen verwachten. God heeft Zijn verborgen liefde en welbehagen om zondaren door Zijn Zoon te redden in Zijn Woord bekendgemaakt. De eerste bekendmaking van dit verlossingsplan heeft plaatsgevonden aan Adam en Eva in de moederbelofte. Daarna heeft God dit heilsplan aan de patriarchen geopenbaard, door de profeten laten verkondigen en ten slotte in Christus vervuld. Wij horen dezelfde belofte en hetzelfde Evangelie dat de oudtestamentische gelovigen gehoord hebben, maar dan in zijn vervulling in Christus. (HC,vr.19).

De prediking van het Evangelie openbaart wat in Gods hart verborgen was, namelijk zondaren te redden van het verderf, door het geloof in de Middelaar Jezus Christus. En hoe luidt dat Evangelie? Jezus zei daarvan tot Nicodémus:

'Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe'(Joh. 3:16). Met dit Evangelie, dat in de vorm van een belofte tot ons komt, hebben wij te maken en daarnaar hebben wij te handelen.

Wat belooft de Heere in het Evangelie? Dat alle uitverkorenen zalig zullen worden? Dat zegt God inderdaad in Zijn Woord. Jezus zei van Zijn schapen: *'En Ik geef hun het eeuwige leven; en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid'*.(Joh. 10:28). Maar in de prediking van het Evangelie doet God de belofte, dat *ieder* die in Christus gelooft het eeuwige leven zal hebben. Deze belofte wordt in de Dordtse Leerregels *de belofte van het Evangelie* genoemd:

Dordtse Leerregels, 2-5: Voorts is de belofte des Evangelies, dat een iegelijk, die in de gekruisigde Christus gelooft, niet verderve, maar het eeuwig leven hebbe; welke belofte alle volken en mensen, tot welke God naar Zijn welbehagen Zijn Evangelie zendt, zonder onderscheid moet verkondigd en voorgesteld, met bevel van geloof en bekering.

Deze belofte komt door middel van Gods Woord en de prediking tot ons. En wel met het bevel om ons van onze zonden te bekeren en het beloofde heil te omhelzen. Wie God heeft uitverkoren, blijft voor ons verborgen. Geopenbaard is dat ieder die in de gekruisigde Christus gelooft, het eeuwige leven zal ontvangen. Dat is de belofte die ons wordt verkondigd.

De verkiezing is een geheim. Wij moeten niet zoeken in te dringen in Gods verborgen besluit, maar ons houden aan Gods geopenbaarde wil in het Evangelie. Daarin lezen we niet alleen van Gods uitdrukkelijk gebod dat wij geloven zullen in de Naam van Zijn Zoon Jezus Christus (1 Joh. 3:23), maar ook van de belofte dat ieder die in Hem gelooft niet verloren zal gaan, maar het eeuwige leven zal ontvangen (Joh. 3:16). In het Evangelie dat God in het openbaar laat verkondigen, belooft de Heere dat die tot Hem komt, niet zal worden uitgeworpen, die zoekt zal vinden; die klopt zal worden opengedaan en die bidt zal ontvangen (Mat. 7:8). Door de prediking komt het woord of de belofte der zaligheid tot ons. Of we uitverkoren zijn weten we niet, maar dat er een woord van zaligheid tot ons komt met een aanbieding van genade, weten we wel. De belofte van zaligheid voor eenieder die in Christus gelooft,

is als het ware de toegangspoort tot God. Hoe zouden wij, verloren en verdoemelijke zondaren, ooit tot God durven en kunnen gaan als de evangeliebelofte de deur tot God niet had geopend? Het is daarom belangrijk om verborgen en geopenbaarde zaken te scheiden. In Gods verborgen testament staan de namen van Petrus, Paulus, Lydia, en alle andere uitverkorenen geschreven. Maar in het geopenbaarde testament op aarde, de Bijbel, gaat het om zondaren van Adams geslacht en heten de erfgenamen *een ieder die in Hem gelooft*. Het woord 'een iegelijk', dat we zo dikwijls in de beloften van het Evangelie tegenkomen, sluit niemand uit. Als uw naam stond ingevuld, zou je nog moeten zeggen: de Heere zal wel een ander bedoelen. Maar nu wordt in het woord 'een iegelijk' ieder bedoeld die komt en gelooft. God verbindt Zich in de belofte van het Evangelie, ieder die oprecht in Christus gelooft, zalig te maken. Op deze belofte kunnen we ons verlaten. De grond van het geloof is niet het verborgen besluit, maar de belofte van het Evangelie, dat 'die geloofd zal hebben, zalig zal worden'(Mark. 16:16).

Er zijn twee exemplaren van het verbond der genade. Het ene is gesloten en verzegeld en weggelegd in de hemel. Het andere is een geopende kopie en neergelaten op de aarde. Het Evangelie is een afschrift van het verborgen verdrag, dat in de hemel is gemaakt tussen de Vader en de Zoon. In het hemelse verdrag zijn de namen ingevuld van de uitverkorenen, maar in het afschrift dat op aarde wordt geopend belooft God zaligheid voor ieder die in Christus gelooft.
(Thomas Boston)

Wij kunnen in het originele testament niet lezen. Dat is alleen voor Gods ogen bestemd. Maar de kopie op aarde is wel voor ons leesbaar. Het zijn de boeken van het Oude en het Nieuwe Testament. Het is het aan ons geschonken Woord van God. Het is de heerlijke prediking van het Evangelie, het getrouwe Woord dat alle aanneming waardig is, dat Christus Jezus in de wereld is gekomen, om de zondaren zalig te maken (1 Tim. 1:15). Ieder, zonder uitzondering, die tot Christus opziet voor de redding van zijn ziel, zal zalig worden. Dat heeft God ook besloten. En zo moeten Gods dienaren het Evangelie ook verkondigen.

De predikers van het Evangelie, die totaal onbekend zijn met het voornemen en het verborgen besluit van God en die het ook verboden is om daar nieuwgierig in de speuren, mogen om die reden ieder mens gerechtigd oproepen tot geloof, met de verzekering van zaligheid voor ieder die dit doet, wetende en ten volle

overtuigd zijnde dat er voldoende in de dood van Christus is om ieder te redden die zo zal doen. Latende het voornemen en het besluit van God aan wie Hij het geloof wil meedelen en voor wie Christus in het bijzonder is gestorven over aan God Zelf. (Owen, Works, dl.10, blz.298).

Met dit Evangelie hebben wij te maken en hiernaar zullen wij geoordeeld worden. Wie eerst zeker wil zijn van zijn verkiezing en dan pas de belofte wil geloven, komt volgens Calvijn in een draaikolk terecht. 'Zoek je zaligheid niet in de verkiezing, maar in de wonden van Christus'(Von Staupitz).

Calvijn, Commentaar op Joh. 6:40: *Zij zijn waanzinnigen die hun eigen zaligheid en die van anderen in de draaikolk van Gods predestinatie zoeken en zich niet houden aan de weg van de zaligheid die hen is bekendgemaakt. Door hun dwaze speculaties werpen zij de kracht en het effect van de predestinatie omver. Want God heeft uitverkoren met een bedoeling, namelijk dat wij zouden geloven.*

Een deur van hoop

De beloften in de Bijbel hebben als oorsprong Gods liefde en welbehagen tot zondaren die Hij tot het eeuwige leven heeft uitverkoren. Er zijn mensen die dit een ontmoedigende leer vinden. Ze zouden liever zien dat de beloften in verband stonden met Gods voornemen om het houden van Zijn geboden, onze ernst, ons geloven en ons getuigen in de wereld met het eeuwige leven te belonen. Maar dan waren Gods beloften voor hun vervulling van óns afhankelijk en dan juist onbereikbaar! Er zijn wel beloften die spreken van een bepaalde voorwaarde die volbracht moet worden of een bepaalde hoedanigheid die men moet bezitten om in het bezit van de door God beloofde zegen te komen. God eist in verschillende beloften bekering, geloof, hongeren, dorsten, zijn weg wel aanstellen, getrouw blijven tot de dood enz. Maar ook deze beloften hebben als oorsprong de liefde en het welbehagen van God. Het vereiste geloof, de boetvaardigheid, en andere voorwaarden zijn ook door God beloofd. God belooft ook deze genaden in zondaren te werken. We zullen daar nog breder aandacht aan besteden als het verschil ter sprake komt tussen de absolute en de voorwaardelijke beloften. Ik wil nu de aandacht vestigen op het feit dat de beloften uit Gods onverdiende goedheid tot ons komen.

Wat maakt Gods beloften toegankelijk voor de grootste van de zondaren? Is het niet juist het feit dat de belofte op niets anders gefundeerd is en geen andere oorsprong heeft dan de vrije en onverdiende liefde en genade van God? Als de belofte rustte op het doen van de wet, zou dit de belofte onbereikbaar maken. De mens zou dan eerst iets aan God moeten geven om iets van Hem terug te ontvangen. Maar nu rust de belofte voor haar vervulling geheel op genade. 'Daarom is zij uit het geloof, opdat zij naar genade zij'(Rom. 4:16). Waardigheid, geschiktheid en verdienste verwoesten het karakter van Gods beloften. 'Want indien de erfenis uit de wet is, zo is zij niet meer uit de belofte'(Gal. 3:18). De beloofde genade wordt dan door ons verdiend. Het genadeverbond wordt dan veranderd in een werkverbond. De glorie van Gods beloften is dat zij vrij en onverdiend zijn. Al de beloften van het verbond der genade zijn vrije giften van God. Zij spreken niet van werken of verdienen, maar van geven. Het gaat steeds over: Ik zal geven. 'Ik zal u een nieuw hart geven'(Ezech. 36:26). Dat opent een deur van hoop voor mensen die niets bezitten, om zich bij God aan te bevelen. Het roept hun toe: 'O alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja, komt, koopt zonder geld, en zonder prijs wijn en melk'(Jes. 55:1). De bijbelse leer dat de beloften van genade pure geschenken van God zijn, is bijzonder bemoedigend voor allen die hun verloren staat gevoelen en belijden dat het aan hun kant verloren en kwijt is. Wat is het voor zulken een woord van goede moed dat Gods genade vrij en onverdiend is. Want wat is vrijer en meer onverdiend dan een geschenk? Bezitten zij geen gerechtigheid, God schenkt gerechtigheid in Christus. Bezitten zij geen geld om te kopen, God schenkt het zonder geld en zonder prijs. Hier geldt inderdaad: Hoe armer u komt, hoe meer welkom u bent. Zo veel te meer welkom bent u bij God, 'Die een iegelijk mildelijk geeft, en niet verwijt'(Jak. 1:5).

U zegt: 'ik kan niet geloven dat God bereid is mij te ontvangen en mij Zijn genade te schenken, want er is niet goeds in mij. Ik ben een overtreder van Gods geboden en een verachter van Zijn Evangelie'. Het is juist wat u zegt. Naar de wet van verdienste moet u buiten alle recht en hoop op Gods genade worden gesloten. U bent inderdaad slechts een zondaar, die Gods toorn verdient. Maar er is bij God een wet van genade en die zegt dat ieder die in de gekruisigde Christus gelooft, niet zal verderven, maar het eeuwige leven zal hebben (Joh. 3:16). De wet van verdienste veroordeelt u tot de eeuwige dood,

maar de belofte van genade opent voor u een deur van hoop. Als er geen beloften van genade waren voor overtreders, van reiniging voor onreinen, van welkom voor verlaters van God, zou er voor niemand hoop zijn. Want wat is hoop anders dan de verwachting dat God geven zal wat Hij in Zijn beloften belooft? Hoewel wij niets kunnen eisen op grond van recht en verdienste, mogen we alles van God begeren en verwachten op grond van Zijn belofte. Geen onwaardigheid of ongeschiktheid, in welke vorm dan ook, zou ons moeten hinderen om te hopen op Gods beloften. In plaats dat onze onwaardigheid en zondigheid ons diskwalificeren voor Gods beloften, kwalificeren zij ons. Want God heeft Zijn beloften niet gedaan aan hen die Zijn genade verdienen, maar aan hen die Zijn genade *nodig hebben*. De Heere belooft: *'Doe uw mond wijd open, en Ik zal hem vervullen'*(Ps. 81:11).

Wanneer men eist dat, voordat de zondaar recht heeft om op enige belofte van God te hopen, men eerst de bewijzen van zijn uitverkiezing moet kunnen tonen, verwijst men de mens ten diepste naar zichzelf om hulp en redding uit zijn ellende. De zondaar moet dan eerst uit zijn eigen hart berouw, geloof en levensheiliging voortbrengen, voordat hij op enige belofte hopen mag. Het kan niet anders, of dit ontnemt mensen alle hoop. Want wie kan iets goeds en Gode welgevalligs in zich vinden? De blinde farizeeër misschien of de oppervlakkige naamchristen. Maar een mens die eerlijk naar zichzelf kijkt, zal moeten zeggen: Als ik eerst een waar berouw, een waar zaligmakend geloof en een godzalig leven moet bezitten, voordat ik op enige belofte van God mag hopen, dan is er voor mij geen hoop. Want ik bezit slechts zonde en ellende.

Comrie, H.C. blz. 324,325: *Voorwaarden als voorafgaande vereisten, om recht te geven om zich de beloften toe te passen en aan het beloofde goed deel te krijgen, geeft grote gelegenheid te denken dat er iets van de mens gedaan moet worden, eer God hen enige van de verbondsgoederen kan of mag mededelen. Alle halve pelagianen willen deze weg inslaan. Zulke voorwaarden die ons als een prijs of loon op het beloofde goed recht geven, verwerpen wij als strijdig met de aard van het verbond der genade.*

We moeten ons dan ook door het feit dat Gods beloften vrije giften zijn, die ontspringen uit Zijn liefde en welbehagen tot Zijn uitverkorenen, niet laten ontmoedigen. Deze zaken moeten juist onze hoop verwekken en ons werkzaam maken met Zijn beloften. Zouden de beloften van God

toegankelijker zijn en dichter bij ons staan als de Bijbel ons leerde dat de beloften voortkomen uit een voorgezien geloof en goede werken? Nee toch! We zouden dan immers eerst geloof en goede werken moeten bezitten om op enige belofte van God te kunnen hopen. Iedere zondaar mag van God begeren wat hem of haar ontbreekt. Want het wordt begeerd van een God 'Die mildelijk geeft en niet verwijt'(Jak. 1:5). Als er maar iets van een goed gedrag geëist zou worden, of als wij eerst voor de beloofde goederen zouden moeten betalen, en daarna pas de beloofde zegen zouden kunnen ontvangen, zou onze zaak pas echt hopeloos zijn. De apostel verklaart: *'Zo is het dan niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods'*(Rom. 9:16). Dikwijls ontmoedigt deze boodschap ons. Als het echter van ons willen en lopen afhing, zou het pas echt moed benemend zijn. Nu hangt alles enkel en alleen af van Gods onverdiende ontferming. Dit opent juist een deur van hoop voor mensen, die niet kunnen pleiten op hun willen en lopen, maar nu des te meer alles mogen begeren op grond van genade. Gods beloften zijn vrij en genadig en in overeenstemming met de bron waaruit zij ontspringen.

Gods beloften zijn als koorden, nedergelaten tot zielen, die in een ruisende kuil, in modderig slijk verzinken zouden. Grijp ze maar aan en u zult ongetwijfeld opgehaald worden en uw voeten zullen op een rots gesteld en uw gangen vastgemaakt worden. Gray, Grote en dierbare beloften, pg. 95.

Het Evangelie is het Woord waardoor God Zijn binnenste hart opent, vertonende Zichzelf als een genadig God, Die met ons wil handelen, niet als een vertoornd Rechter, maar als een barmhartig Vader. Luther, in: Ph.S.Watson, *Let God be God*, pg. 157.

Verbannen uit Gods paradijs

We lezen in Genesis 3:24: *'En Hij dreef de mens uit.* We zijn verdreven uit de plaats van schoonheid, volmaaktheid en gemeenschap met God. We leven in een wereld vol doornen en distels, waar ziekte en dood heersen en graven worden gedolven. De vloek van de zonde rust op ons. Onderworpen aan dood en oordeel. Wat een verschrikkelijke werkelijkheid. Maar de Heere dreef Adam en Eva niet uit het paradijs zonder een belofte. Er zou een Verlosser komen, Die satan de kop zou vermorzelen en de mens weer gelukkig zou maken. De belofte werd het licht in de duistere nacht van zonde en ellende.

De belofte, die vervulling heeft verkregen in de grote belofte van het Evangelie: *'Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe'* (Joh. 3:16). De enige hoop die een schuldig zondaar hebben kan, is dat God genade belooft aan ieder die tot Christus komt en in Hem gelooft. Zonder deze hoop kan een mens alleen maar vrezen en voor God wegvlugten, zoals Adam en Eva na hun val in zonde deden. Calvijn wijst erop dat zonder de hoop op Gods barmhartigheid, waarvan de beloften spreken, een zondaar niet tot God zal komen. Voor Gods heiligheid moeten wij sidderen en voor de vertoornde God zal de mens wegvlugten. Dan zullen we, evenals Adam en Eva dat deden, God zoeken te ontvluchten. We moeten echter juist niet voor Hem vluchten, maar Hem zoeken. Daarom moet ons oog gericht zijn op de belofte van Zijn genade.

Calvijn, Institutie, III.2.7: *Hoe zou ons geweten niet wegvlugten van de God voor Wie het siddert? Maar het geloof moet God juist zoeken. (...) Als we nu eens in plaats van Gods wil, die zo vaak droefheid en vrees teweegbrengt als we erover horen berichten, Zijn goedgunstigheid en barmhartigheid zouden zetten? Dan komen we vast en zeker dichter bij de ware aard van het geloof. We worden er immers pas echt toe aangetrokken om God te gaan zoeken, als we geleerd hebben dat er bij Hem heil voor ons te vinden is. Dat is wat ons verzekerd wordt, als Hij verklaart dat het Hem om onze zaligheid te doen is en dat Hij daarop uit is. Het gaat dus om de belofte van genade, waarmee God ons betuigt dat Hij een welgezinde Vader is, want anders kunnen wij niet tot Hem naderen en alleen op die belofte kan het hart van de mens zich verlaten.*

Alleen Gods beloften van genade geven hoop. Het is een hoop die gepredikt moet worden. De prediking van het Evangelie is immers de prediking van de belofte, zoals verwoord in de Dordtse Leerregels,, Hoofdstuk 2, artikel 5: *'Voorts is de belofte des Evangelies, dat een iegelijk, die in de gekruisigde Christus gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe, welke belofte aan alle volken en mensen, tot welke God naar Zijn welbehagen Zijn evangelie zendt, zonder onderscheid moet verkondigd en voorgesteld worden, met bevel van bekering en geloof'.*

CHRISTUS EN DE BELOFTEN

Want zovele beloften Gods als er zijn, die zijn in Hem ja, en zijn in Hem amen, Gode tot heerlijkheid door ons. 2 Korinthe 1:20.

De beloften komen via Christus tot ons

Wanneer je een belofte van God in de Bijbel leest en je je afvraagt: is dit waar? Wil God dit doen en schenken? Dan is het antwoord: Ja! Het is in Christus waar en zeker. Christus heeft aan alle voorwaarden voldaan die voor God nodig waren om beloften aan zondaren te kunnen doen. De persoon van Jezus Christus en Zijn verlossingswerk is de garantie dat Gods beloften ja en amen, dat ze waar en zeker zijn. Zijn komen in onze natuur, Zijn plaats als het Verbondshoofd van de uitverkorenen, Zijn vervullen van al de eisen van het verbond, Zijn plaatsvervangend lijden en sterven, ze maken de beloften van zaligheid vast en zeker. Het is nu niet alleen goed en barmhartig van God om al Zijn beloften te houden, maar het is nu ook rechtvaardig die beloften na te komen. De beloften van God komen door Christus tot ons en wij komen door Christus tot de beloften. Christus is de Poort van Gods beloften. Hij alleen kan zeggen: *'Ik ben de Weg, en de Waarheid, en het Leven. Niemand komt tot de Vader dan door Mij'*(Joh. 14:6). Er is geen andere weg om deel te krijgen aan Gods beloften dan door het geloof in Jezus Christus.

De beloften zijn door Christus verworven

In ieder verbond worden voorwaarden gesteld en beloften gedaan. God eiste van Christus dat Hij in de plaats van de Zijnen de wet volmaakt zou houden, voldoening voor de zonde zou aanbrengen door hun straf te dragen, voor hen te sterven en zo voor hen het eeuwige leven te verwerven. Als Christus aan deze eisen voldeed, zou Hij loon op Zijn arbeid ontvangen. *'Om de arbeid Zijner ziel zal Hij het zien, en verzadigd worden'*(Jes. 53:11). God beloofde dat Jezus eer een heerlijkheid zou ontvangen. Een heerlijke verhoging zou Zijn deel worden. Hij zou zitten aan de rechterhand des Vaders. God zou al Zijn vijanden tot een voetbank van Zijn voeten zetten en Hem zou de eer worden gegeven Rechter te zijn over levenden en doden. Jezus zou het Hoofd worden van een verlost mensheid. Het zou een schare zijn, die niemand zal kunnen tellen, uit Jood en heiden. (Openb. 7:9). God heeft Zijn Zoon ook beloften gedaan voor de mensen voor wie Hij Borg en Middelaar was geworden. Zij

zouden de inwoning van de Heilige Geest ontvangen; door het bad der wedergeboorte vernieuwd worden; door het geloof met Christus worden verenigd; al de zonden worden vergeven; geheiligd worden; bewaard worden tot de dag van hun verlossing; zij zouden volharden tot het einde; het eeuwige leven ontvangen; opstaan uit de doden en met Christus als koningen heersen tot in alle eeuwigheid. Het was het loon op Zijn arbeid en de vreugde die Jezus was voorgesteld (Hebr. 12:2). Zwaar is de arbeid geweest die Jezus heeft verricht. Denk aan de hof van Gethsémané. Waar Hij droevig en zeer beangst begon te worden, en aan Golgotha, waar Hij van God werd verlaten. Maar groot en heerlijk was ook Zijn loon. Nooit is er zo'n werk gedaan als Jezus deed, maar ook nooit is er zo'n beloning geschonken. *'Opdat in de Naam van Jezus zich zou buigen alle knie dergenen die in de hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn, en alle tong zou belijden dat Jezus Christus de Heere is, tot heerlijkheid Gods des Vaders'*(Filipp. 2: 10 en 11). De gelovigen zijn in Christus gezegend met een volheid van geestelijke zegeningen. (Ef. 1:3).

God ziet eerst de Zoon van Zijn eeuwige liefde aan, voordat Hij iemand of iets anders aanziet. Er is niets wat goed en lieflijk is in Zijn ogen of het is lieflijk en goed in en door Zijn Zoon. Daarom, ieder die van God geliefd wordt, dankt dit geliefd-zijn door God aan Christus. God heeft Christus eerst lief en dan Zijn volk in Hem. Omdat Zijn werk is aanvaard, daarom worden allen die in Hem geloven door God aanvaard. Omdat Hij is vrijgesproken, worden zij vrijgesproken. Omdat Hij leeft, zullen zij leven.

Christus en ons recht op de beloften van God

De grote vraag is: aan wie behoren de beloften? Kan en mag iedereen zich de belofte toe-eigenen en daarop pleiten? Wie mag op de beloften rusten? Wie kan en mag de beloften van God op zijn of haar situatie toepassen? Wie kan zeggen: de beloften zijn voor mij? Dit zijn belangrijke vragen. Er zijn mensen die dit overbodige vragen vinden. Zij zeggen: natuurlijk zijn al de beloften van God ook voor mij! Maar wie zichzelf kent als een zondaar voor God, die Gods geboden heeft overtreden en tot alle kwaad geneigd is, zal zich afvragen: kunnen de heerlijke beloften van vergeving, aanneming tot kinderen en Gods vaderlijke zorg in alle moeite en pijn, wel voor mij zijn? Het is daarom een legale vraag: wie behoren de beloften? We hebben gezien dat de beloften aan Christus zijn gedaan en in Hem gedaan zijn aan allen die Hij in het verbond

met de Vader vertegenwoordigde, dat zijn de uitverkorenen. We hebben uit de Schrift aangetoond dat alles wat de gelovigen ontvangen, zij dit in en door Christus ontvangen. God kan een gevallen mens immers buiten Christus om niets goeds beloven. Gods kinderen hebben deel aan Gods beloften omdat zij deel hebben aan Christus. **Gods beloften zijn voor hen, die in Christus geloven.** Dit is het korte en allesomvattende antwoord op de vraag: wie behoren de beloften toe? Christus is de sleutel die het kabinet van Gods beloften opent. De beloften behoren toe aan allen die met Christus zijn verbonden, dat is: in Christus geloven. Dat geeft hun recht op Gods beloften. Het is een recht dat de gelovigen niet ontleen aan iets in zichzelf of van zichzelf, maar aan hun geloofsverbondenheid met Christus. Alles is dus afhankelijk van het antwoord op de vraag: bent u door een levend geloof met Christus verbonden? Het betekent dat ieder die *niet* in Christus gelooft, uitgesloten is van de zegen die de beloften beloven. Daarom kan een zondaar, zolang hij Christus verwerpt, niet verwachten dat God Zijn beloften aan hem of haar zal vervullen. De beloften van vergeving van zonden, aanneming tot kinderen en een toekomst van eeuwig leven je toe-eigenen, terwijl je geen enkele relatie met Christus hebt, is de inhoud van de beloften je toe-eigenen zonder dat je er enig recht op hebt. Een mens buiten Christus is een kind des toorns en staat buiten Gods Koninkrijk. Zolang we weigeren ons te bekeren en niet in Christus geloven, zijn we als de christenen te Efeze in hun eertijds: *'Dat gij in die tijd waart zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls, en vreemdelingen van de verbonden der belofte, geen hoop hebbende, en zonder God in de wereld'* (Ef. 2:12). Deze bijbelse kijk op de beloften van God benadrukt de noodzakelijkheid van een ware geloofsvereniging met Christus. Wilt u recht op de zegeningen ontvangen waarvan Gods beloften spreken? Geloof dan in Jezus Christus! Met niets minder mogen we ons tevreden stellen.

Calvijn, Institutie, III.1.1: *En dan moeten we het in de eerste plaats ervoor houden dat alles wat Christus voor de zaligheid van het menselijk geslacht geleden en gedaan heeft, nutteloos voor ons is en van geen enkel belang, zolang Hij buiten ons is en wij van Hem gescheiden zijn. Om ons te laten delen in hetgeen Hij van de Vader ontvangen heeft, moet Hij dus de onze worden en in ons wonen.*

De mate en de kracht van het geloof dat ons met Christus verenigt, is verschillend. Paulus was met een sterk en verzekerd geloof aan Christus verbonden. Hij kon zeggen: *'Want ik weet, Wien ik geloofd heb, en ik ben verzekerd, dat Hij machtig is mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot die dag'*(2Tim. 1:12). De bloedvloeiende vrouw kon niet verder komen dan te overleggen in haar hart: *'Indien ik alleenlijk Zijn kleed aanraak, zo zal ik gezond worden'*(Mat. 9:21). Maar ook het schuchtere geloof van deze vrouw bewerkte even zeker een vereniging met Christus als het sterke en verzekerde geloof van Paulus. Ook een zwakke hand kan een aalmoes aannemen. Daarom is het geringste geloof van meer waarde dan de indrukwekkendste werken en plichten. Het verbindt met Christus en geeft een recht op alles wat God in Christus aan zondaren heeft beloofd.

Zodra een ziel Christus aanneemt in het verbond der belofte, is er niet één belofte in de Schrift, of hij mag er dit opschrift boven zetten: dit is van mij, dit is van mij. Gray, Grote en dierbare beloften, pg.29

Zou u gaarne willen weten hoe de grote en dierbare beloften de uwe mogen worden? Wel, al die beloften zijn van Christus. Zij zijn alle aan Hem gedaan. Neem Hem en ze zijn de uwe. Boston, het verbond der genade, pg. 154.

Recht van gebruik en recht van bezit

Wat tot hiertoe over de beloften is gezegd, zal de vraag oproepen: wanneer het recht op Gods beloften zo direct verbonden is met het geloof in Christus, waar kan een onbekeerd mens dan op hopen? Wanneer God de gevallen mens buiten Christus om niet goeds belooft, is mij dan wel iets beloofd? Waar kan ik, onbekeerde zondaar, op hopen, want ik ben niet door het geloof met Christus verbonden en alleen in Hem zijn de beloften toch ja en amen? Moet ik dan niet eerst weten een ware gelovige te zijn voordat ik hopen mag op Gods beloften?

Het zijn wezenlijke vragen, waar veel zielen mee worstelen. Ze lezen de beloften in de Bijbel wel, maar beschouwen deze als alleen van toepassing op reeds bekeerde mensen. En zo wordt ook dikwijls over de beloften gepreekt. Men stelt soms eenvoudig: 'Er staan geen beloften voor onbekeerde mensen in de Bijbel'. Als dat zo is, dan is er voor een onbekeerd mens ook niets om op te hopen. Want waar zou je op hopen als God je niets belooft? Maar is dit zo?

Er is gelukkig door een godvrezend voorgeslacht over deze zaken nagedacht. Vooral de puriteinen en de mannen van de Nadere Reformatie hebben zich, vanuit pastoraal oogpunt, met deze vragen beziggehouden. Vanuit de Bijbel tonen zij aan dat het bezit van de door God beloofde goederen inderdaad verbonden is met een waar geloof in Jezus Christus. Anderzijds ontdekten zij dat God wel degelijk beloften doet aan onbekeerde mensen, zelfs aan openlijke goddelozen. *'De goddeloze verlate zijn weg, en de ongerechte man zijn gedachten; en hij bekere zich tot de HEERE, zo zal Hij Zich zijner ontfermen, en tot onze God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk'* (Jes. 55:7). God doet zondaren dus beloften. Als God zondaren niets beloofde, zouden zij ook nergens aanspraak op kunnen maken. Zij bezitten daarmee de beloofde zegen niet, maar het geeft hun toch een zeker recht. Dit is geen recht op het bezit van het beloofde goed, maar wel een recht om te doen wat God in de belofte eist en langs die weg een bezitter van het beloofde goed te worden. Wanneer het daarom over de vraag gaat wie er recht op Gods beloften hebben, spreken de rechtzinnige theologen over een recht van **gebruik** en een recht van **bezit**. De gebr. Erskine en James Fisher gebruiken die onderscheiding ook in hun boek *De kennis der zaligheid*. De gelovigen hebben een recht van bezit op de beloofde goederen. De hoorder van het Evangelie heeft, op grond van de verkondigde belofte, een recht om tot God te gaan en de beloofde zegen te ontvangen. Het gedeelte van dit boek dat daarover handelt, is door ds. G.H. Kersten in 1948, vrij kort voor zijn sterven, apart uitgegeven. In dit gedeelte staan enkele belangrijke vragen en antwoorden over de beloften van het genadeverbond:

Vraag 81: aan wie werd deze belofte van het eeuwige leven gegeven? Antwoord: in de eerste plaats aan Christus en zo in de tweede plaats in en door Hem aan de uitverkorenen, zoals blijkt uit Titus 1:2 vergeleken met 1 Joh. 2:25.

Vraag 82: aan wie worden deze beloften van het verbond voorgesteld? Antwoord: aan allen, die het Evangelie horen, met hun zaad. (Hand. 2:39) U komt de belofte toe en uw kinderen.

Vraag 83: welk recht hebben zij, die het Evangelie horen, op de beloften, als ze hun zo in het algemeen overgemaakt worden? Antwoord: een recht van aanneming van de beloften en van al de goederen, die er in vervat zijn, zodat ze daardoor niet te verontschuldigen zijn, als ze niet geloven (Joh. 3:18).

Vraag 84: welk recht heeft het geloof of de daad van het geloven op de beloften? Antwoord: een recht van bezit. Uit kracht van de vereniging met Christus in Wie al de beloften ja en amen zijn. Hij die gelooft....heeft het eeuwige leven (Joh. 3:36).

Alexander Comrie is van hetzelfde gevoelen. Hij onderscheidt eveneens tussen een recht van bezit op het beloofde goed en een recht om het beloofde in gebed en geloof op te eisen. De gelovigen hebben een recht van bezit. Zij bezitten de in de belofte beloofde goederen, omdat zij door het geloof met Christus verbonden zijn. Iedere hoorder van het Evangelie heeft een recht om op grond van de beloften tot God te gaan en het beloofde op te eisen. Het recht dat alle hoorders van het Evangelie op de belofte hebben, rust op de bekendmaking van Gods beloften aan hen door de dienaren van het Evangelie. Zij beloven in de Naam des Heeren de zaligheid voor ieder die in Christus gelooft. Dit geeft een recht en een grond waarop zij zich voor God beroepen mogen. Het is geen onbetrouwbare boodschap die hun verkondigd wordt, maar het getrouwe woord dat alle aanneming waardig is, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken (1 Tim. 1:15). Zij worden niet alleen genodigd om op grond van deze verkondiging tot Gods genade te vluchten, maar zelfs geboden dit Evangelie te geloven.

Comrie, Eigenschappen, pg. 569: *In het algemeen zeggen wij, dat ieder, die het Evangelie hoort en tot wie de belofte komt, als een bekendmaking van de goddelijke wil een gegrond recht heeft, uit kracht van die bekendmaking van de wil van God in zijn gemoed, om te komen en de belofte zich toe te eigenen.*

Dit gegronde recht voor alle hoorders van het Evangelie is niet slechts voor verootmoedigde en boetvaardige zondaren. Hoewel het waar is, dat niemand zijn toevlucht tot de belofte zal nemen, tenzij hij of zij overtuigd is van zijn nood. Toch ontleent een zondaar zijn recht om tot Christus te komen niet aan zijn boetvaardigheid, maar aan Gods belofte. In het Evangelie roept de Heere de hoorders op om zich met al hun zonden en ellenden tot Hem te wenden en Hij belooft hem of haar die komt te zullen behouden. (Jes. 45:22).

De belofte en de vereniging met Christus

De weg naar het bezit van de inhoud van Gods beloften is de geloofsvereniging met Christus. Dit beklemtoont het belang, de onmisbaarheid en de

noodzakelijkheid voor ieder mens om met Christus verenigd te worden. Maar hoe kan een zondaar op aarde zich met Christus verenigen? Jezus is ten hemel gevaren, en is niet meer op aarde.

Dat wij, al is het dat Christus in de hemel is en wij op de aarde zijn, nochtans vlees van Zijn vlees en been van Zijn gebeente zijn, en dat wij door één Geest (gelijk de leden van een lichaam door één ziel) eeuwiglijk leven en geregeerd worden. HC vraag 76.

De geloofsvereniging met Christus is geen vleselijke, maar een geestelijke vereniging. Het is een vereniging, die de Heilige Geest tot stand brengt door middel van het Woord en met name de beloften van het Evangelie. Het geloof dat de Heilige Geest in ons hart werkt, verenigt zich met Christus zoals Hij in de belofte aan ons wordt voorgesteld. De geloofsvereniging komt dus middellijk tot stand door de belofte. Ook hier is er weer een hecht verband tussen Christus en de belofte. De belofte is het centrum waar Christus en de zondaar samenkomen. Een schuldige ziel zou nooit anders tot Christus durven komen dan door de belofte. Het is omdat de belofte zegt dat die komt niet zal worden uitgeworpen, dat de zondaar durft te komen. Het is omdat God verzekert dat ieder die in de gekruisigde Christus gelooft, niet zal verderven, maar het eeuwige leven zal hebben, dat de zondaar begint te hopen. De beloften trekken de ziel naar Christus toe. De overtuigde zondaar zou anders nooit tot Christus durven komen. Er is immers zoveel wat verhindert om tot Christus te gaan. De bedreven zonden, de boosheid van ons hart, de gedachte aan Gods toorn, de aanvechtingen van de duivel, zij benemen de vrijmoedigheid om met al onze nood en smart tot Christus te gaan.

Roept Christus ook mij, als Hij zegt: *‘Zo iemand dorst, die komt tot Mij en drinke’?* (Joh. 7:37). De overtuigde zondaar kan dit niet geloven. Zulke zondaren achten hun zonden te groot, hun hart te onrein, hun berouw niet diep genoeg om voor de beloften in aanmerking te komen. Het is de Heilige Geest, Die al die bezwaren wegneemt. Hij doet dit door de bestreden mens te overreden dat de belofte waar is, en waar is voor zo’n zondaar als hij is. Hij brengt door de belofte Christus met Zijn gewilligheid en reddende gerechtigheid dicht bij ons. De belofte doet dan zoveel kracht op het hart, dat de zondaar de boodschap hoort: *‘De Meester is daar, en Hij roept u’* (Joh. 11:28).

Jezus wordt dan gezien, gekend en ontmoet in de oudtestamentische beloften, die beloven: *'Neigt uw oor, en komt tot Mij, hoort, en uw ziel zal leven; want Ik zal met u een eeuwig verbond maken, en u geven de gewisse weldadigheden Davids'*(Jes. 55:3). Of in de nieuwtestamentische beloften, die beloven: *'Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven'*(Mat. 11:28). Een rijke Christus en een arme zondaar ontmoeten elkaar dan in de belofte. We zullen daar in het volgende hoofdstuk nog nader bij stilstaan, maar laat deze korte beschrijving voor nu al duidelijk maken welk een voorname plaats de beloften van genade en vergeving innemen om een schuldverslagen zondaar tot Christus te brengen en hem of haar met Christus te verenigen.

Christus is de vastheid van Gods beloften

De beloften van God zijn een bron van zekerheid en hoop. Zij rusten op de waarheid en onveranderlijkheid van God. Maar dat niet alleen. Gods beloften zijn vast en gewaarborgd in de dood van Christus. Door Zijn heilig leven, gehoorzaamheid en plaatsbekledend sterven heeft Jezus als de Vertegenwoordiger van Zijn uitverkoren gemeente alle eisen van het genadeverbond vervuld. Hij kon op het kruis roepen: *'Het is volbracht'*(Joh. 19:30). Het testament is vastgemaakt in de dood van de testamentmaker. Alle voorwaarden en eisen van het verbond zijn door Christus vervuld. De boodschap dat Christus aan al de eisen van het verbond heeft voldaan is de grond van de zekere verwachting van Gods kinderen. Dit biedt hun zekerheid en troost in alle strijd en kruis.

Maar, zult u zeggen, die vastheid en zekerheid van de beloften betreft alleen de uitverkorenen. Wat voor houvast biedt mij dit? Ik ben onbekeerd en buiten Christus.

Er wordt in het Evangelie een Christus gepredikt, Die alles heeft volbracht wat God eiste om zondaren te herstellen in Zijn gunst en gemeenschap. Juist omdat door Christus alles is aangebracht wat God eiste, kan de bekendmaking van dit verbond in de prediking zo ruim zijn. De beschuldiging als zou de opvatting dat Gods genadeverbond alleen met de uitverkorenen in Christus is opgericht, de rijke prediking van het Evangelie belemmeren, is door de bekende J.J.Brahé krachtig van de hand gewezen. Het tegendeel is waar .Het

feit dat de beloften van God rusten op een Christus, Die alles heeft aangebracht wat tot de zaligheid nodig is en niet rusten op wat de mens doet of aanbrengt, opent juist ruimte voor de prediking. Anders zouden wij zelf alles met God in orde moeten maken.

Men behoeft nu niet meer angstvallig te zoeken, of vruchteloos zich te vermoeien, om door eigen werk of boete Gods gunst tot zich te brengen, of ontslag van schulden bij het opperste gericht in de hemelsche vierschaar te bewerken door eigen schuldvoldoening, of een recht tot het verbeurde leven door wettische gehoorzaamheid achterna te jagen. (...). De voorwaarden zijn vervuld, de Godheid is verzoend in de Borg, een eeuwige gerechtigheid is aangebracht. Alles is gereed. Men hoeft slechts toe te gaan om verworven schatten af te halen en een oneindige rijkdom van hemelgoederen om niet te ontvangen. Verlegen zondaars, de grootste zondaars zelfs, wier geweten hen aanklaagt en de last der schulden drukt, behoeven niet van ver te blijven staan, wegens de sidderende schrik voor de geschonden Majesteit en de schrikkelijke uitwerkingen van Zijn wrekende gerechtigheid. Zij hebben slechts de Borg aan te lopen, in Wie zij schuldbetaling en het vervulde recht der wet kunnen vinden.
Brahé, Ethans Onderwijzing, Voorrede, pg. 4

Christus niet scheiden van Zijn weldaden

Bij het horen van een belofte van vergeving moeten we denken aan Christus, Die deze vergeving heeft verworven door Zijn verzoenend sterven. (Kol. 1:14)

Bij het horen van een belofte van reiniging moeten we denken aan Christus, Die door Zijn bloed de reinigmaking onzer zonden heeft teweeggebracht. (Hebr. 1:3).

Bij een belofte van troost in kruis en lijden moeten we denken aan Christus, de medelijdende Hogepriester. (Hebr. 4:15).

Bij alle beloften moeten we aan Christus denken, die de inhoud is van alle beloften. We moeten de beloften in verband brengen met Zijn gehoorzaamheid, Zijn bittere strijd in Gethsémané, Zijn sterven op Golgotha's kruis, Zijn opstanding uit de doden en Zijn Priester zijn in de hemel. Dat zal de beloften zoet, dierbaar, vol troost en inhoud maken. Christus en de beloften horen bij elkaar. Calvijn wijst ons daar op.

Calvijn, Institutie, III.2.32: *Hieruit volgt dat wij steeds de ogen op Hem moeten slaan wanneer ons een belofte gedaan wordt en dat het niet vreemd is wanneer Paulus leert dat alle beloften van God die er zijn, in Hem bevestigd en vervuld worden.*

De beloften van God, die in Christus zo vast en zeker zijn, zijn niet alleen de garantie dat Gods kinderen de verbondszegeningen zullen ontvangen. Zij bieden ook hoop voor hen die nog niet met een waar geloof met Christus zijn verenigd. En wel om dezelfde reden waarom zij zo vast en zeker zijn voor de ware gelovigen. Zij spreken van Jezus, Die voldaan heeft aan alle eisen en voorwaarden die vervuld moesten worden, voordat een heilig en rechtvaardig God de gevallen en schuldige mens genade kon bewijzen. Jezus heeft aan al die eisen voldaan. Er staat God nu niets meer in de weg om genade te bewijzen aan een zondaar, die Zijn geboden heeft overtreden en zichzelf heeft verdorven door de zonde. Zijn rechtvaardigheid is immers in Christus voldaan en de zonde is in Christus gestraft. Er gaat dan ook van het genadeverbond een lieflijke nodiging uit tot hen die buiten dit verbond zijn.

Want als wij Christus en de beloften van bekering en vergeving van de zonden in Zijn Naam prediken aan allen, zelfs aan de grootste der zondaren en hen allen opwekken om in Hem als zodanig te geloven, zo maken wij aan allen die ons horen als gevolg daarvan niet duidelijk dat Christus het verbondshoofd van ieder hoofd voor hoofd is en dat zij dit maar eenvoudig voor waarheid moeten houden en daarop gerust moeten zijn. Verre van dat! Maar wij prediken aan allen een Christus Die hun van node is en zoeken de mensen tot erkenning daarvan te brengen door de ontdekking van hun ellendestaat. Wij prediken aan allen een Christus, Die genoegzaam en gepast is voor allen, zelfs voor de grootste zondaren; ja, Wiens verdiensten in zichzelf zo oneindig groot zijn, dat, indien het Goddelijke voornemen was miljoenen werelden, zo ellendig gesteld als de onze te redden, daardoor hadden kunnen verlost worden. En daarom kunnen wij geen te grote noch te volle Christus prediken. Brahé, Ethans Onderwijzing, Voorrede pg. 32.

De nauwe band tussen Christus en de beloften is vol troost en leven. Wanneer een ziel Jezus vindt, vindt hij of zij Hem in de belofte. Wanneer Christus aan een verslagen hart wordt geopenbaard, geschiedt dit door de belofte. Wanneer een gelovige Jezus opnieuw ontmoet, is dit in de belofte. De belofte

is de ontmoetingsplaats tussen een zondaar en Christus. En Christus is de deur van toegang tot de belofte. Wordt de toegang tot de belofte u versperd door uw zonden, die u aanklagen, en door de duivel, die op uw vuile klederen wijst? Zie dan op Christus in de belofte. Christus, bij Wie de schuldige welkom is en Die verklaart: Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen.

BIJLAGE 2: Ds. A. Comrie, Eigenschappen van het geloof, Hoofdstuk 14, pg. 569-570.

Wie zich de beloften mogen toe-eigenen

Dat is allereerst de vraag wie het zijn, die het recht hebben ontvangen zich de beloften toe te eigenen en daarop te leven. Het ingaan op deze vraag is heel erg nodig, want vele oprechte zielen roepen uit als zij alle beloften nader overwegen: 'o, wat zijn de beloften groot en uitnemend! Maar wie weet, of ik het voorwerp daarvan ben?'

Let nu slechts op de volgende zaken; die zullen u hierover enig inzicht geven.

In het algemeen zeggen we dat ieder die het Evangelie hoort en tot wie de belofte komt als een bekendmaking van de goddelijke wil, een gegrond recht heeft om erop in te gaan en zich de belofte toe te eigenen. Hij mag dit doen uit kracht van de bekendmaking van de wil van God en zijn recht daartoe benadrukken voor Gods rechterstoel. Er is namelijk een groot onderscheid ten aanzien van een recht op een bepaalde zaak. Er is een recht op iets uit kracht van wettigheid, en er is een recht op iets uit kracht van bezit en werkelijk eigendom. Als het recht op iets uit kracht van wettigheid is, heeft een zoon zodra hij is geboren een wettig recht op de bezittingen en de erfenis van zijn vader, om die van hem over te nemen. Maar het recht uit kracht van bezit en werkelijk eigendom heeft hij pas als hij dat bezit daadwerkelijk in handen heeft. De gelovigen hebben nu alleen in de tweede zin, dus uit kracht van bezit en werkelijk eigendom, het recht op de beloften, omdat zij op grond van hun vereniging met Christus in het daadwerkelijk bezit gesteld zijn van alle beloften. Hoewel dat zo is, heeft toch ieder die het Evangelie hoort, een wettig recht. Zij hebben dat recht uit kracht van de verkondiging van de wil van God, die hun door Zijn profeten, apostelen en gezanten als Zijn herauten wordt voorgehouden, en uit kracht van het aanbod van vrije genade. Op grond van dat recht mogen zij komen en tot de genade vluchten. Die genade mogen ze aangrijpen met een geloof dat de zaligheid omhelst. Ze mogen ook hun recht daarop laten gelden en dat hooghouden, opdat zij daadwerkelijk in het bezit gesteld mogen worden van Gods genade, waarop ze enkel en alleen op grond van het aanbod recht hadden.

Ieder die gelooft dat hij een zondaar is en zich ervan bewust is, heeft grond om het pardon aan te nemen en op grond daarvan te vluchten tot die God Die het heeft laten afkondigen. En wie zo komt, zal geenszins uitgeworpen worden. Daarom, ieder kan zien welk recht hij op de beloften heeft. Wie er gebruik van wil maken, zal de vruchten ervan genieten. En hoewel daartegen in het bedrukte hart wel bedenkingen zullen ingebracht worden, ben ik ervan verzekerd dat de beloften zó'n inhoud hebben, dat ze al de bezwaren doen verdwijnen.

BIJLAGE 3: Calvijn, Institutie, Boek III hoofdstuk 2.7

Over het geloof: waarin ook een bepaling van het geloof gegeven wordt en de eigenaardigheden, die het heeft, worden uitgelegd.

7. Maar aangezien het hart des mensen niet op iedere mogelijke stem Gods tot geloof wordt opgewekt, moet er nog onderzocht worden, waarop eigenlijk het geloof in het Woord let. Het was de stem Gods, die tot Adam zeide: "Gij zult de dood sterven" (Gen. 2:17), het was de stem Gods, die tot Kaïn zeide: "Het bloed uws broeders roept tot mij van de aarde" (Gen. 4:10); maar deze stemmen kunnen op zichzelf niet anders dan het geloof schokken: zo ver is het er vandaan, dat ze geschikt zouden zijn om het te bevestigen. Intussen ontkennen wij niet, dat het de taak van het geloof is de waarheid Gods te onderschrijven, zo dikwijls Hij spreekt, en al wat Hij spreekt en op welke wijze Hij spreekt; maar wij vragen slechts, wat het geloof in het Woord des Heeren vindt waarop het kan steunen en rusten. Wanneer onze consciëntie alleen toorn en wraak aanschouwt, hoe zal ze dan niet sidderen en beven? En hoe zou ze niet vluchten voor God, voor wie ze beeft? En toch moet het geloof God zoeken, en niet voor Hem vluchten. Dus staat vast, dat we nog geen volle bepaling hebben van het geloof, daar de wil Gods min of meer te kennen, niet voor geloof gehouden mag worden. Maar als we nu eens in de plaats van Gods wil, waarvan het Woord dikwijls een somber verhaal en een vreselijke tijding brengt, zijn goedertierenheid of barmhartigheid stelden? Dan zullen wij zeker dichter bij de aard des geloofs komen. Want wij worden aangelokt om God te zoeken dan, wanneer we geleerd hebben, dat de zaligheid voor ons bij Hem is weggelegd: en dit wordt ons bevestigd, wanneer Hij verklaart, dat zij Hem een voorwerp van zorg en naarstigheid is. Daarom is de belofte der genade nodig, waardoor Hij ons betuigt, dat Hij een goedgunstig Vader is; aangezien wij ook niet op andere wijze tot Hem naderen kunnen, en het hart des mensen op de genade alleen steunen kan. Daarom worden op vele plaatsen in de psalmen deze twee: barmhartigheid en waarheid, samengevoegd, gelijk ze ook met elkander samenhangen: want het zou ons niets helpen te weten, dat God waarachtig is, wanneer Hij ons niet goedertieren tot zich trok; en aan de andere kant zouden wij zijn barmhartigheid niet kunnen omhelzen, indien Hij haar niet door zijn Woord aanbod. "Uw waarheid en uw heil heb ik uitgesproken; uw goedheid en uw waarheid heb ik niet verborgen: laat uw

goedheid en waarheid mij behoeden" (Ps. 40:11). Elders: "Uw goedertierenheid is tot in de hemelen; uw waarheid tot de bovenste wolken toe" (Ps. 36:6). Evenzo: "Alle paden des Heeren zijn goedertierenheid en waarheid degenen, die zijn verbond bewaren" (Ps. 25:10). Evenzo: "Zijn goedertierenheid is vermenigvuldigd over ons, en de waarheid des Heeren blijft in eeuwigheid" (Ps. 117:2). Evenzo: "Ik zal uw naam loven, om uw goedertierenheid en om uw waarheid" (Ps. 138:2). Ik vermeld niet wat in dezelfde zin bij de profeten te lezen is, namelijk dat God barmhartig is en getrouw in zijn beloften." Want wij zullen lichtvaardig menen, dat God ons goedgunstig is, indien Hij het niet van zichzelf getuigt en ons met zijn nodiging voorkomt, opdat zijn wil niet twijfelachtig of duister zij. En wij hebben reeds gezien, dat het enige pand zijner liefde Christus is, zonder wie naar boven en naar beneden de tekenen van haat en toorn gezien worden. Daar verder de kennis van Gods goedheid niet veel betekenis zal hebben, indien Hij ons in haar niet doet rusten, moet uitgesloten worden de kennis, die met twijfel vermengd is, die niet vast aan zich zelf gelijk blijft, maar met zichzelf in strijd is. Maar het is er zeer ver vandaan, dat 's mensen verstand, blind en verduisterd als het is, zou doordringen en opklimmen tot het begrijpen van Gods wil, en dat ook zijn hart, zoals het door voortdurende onzekerheid geslingerd wordt, onbekommerd in die overtuiging zou rusten. Daarom moet van elders het verstand verlicht en het hart versterkt worden, opdat Gods Woord bij ons het volle geloof zou verkrijgen. Nu zal de juiste bepaling van het geloof voor ons vaststaan, indien wij zeggen, dat het is een vaste en zekere kennis van Gods welwillendheid jegens ons, welke gegrond op de waarheid van zijn genadige belofte in Christus, door de Heilige Geest aan ons verstand wordt geopenbaard en in ons hart wordt verzegeld.